

Příloha 7: Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta Fakulta sportovních studií MU
Habilitační obor Kinantropologie

Uchazeč PhDr. Michal Vít, Ph.D.
Pracoviště Fakulta sportovních studií MU
Habilitační práce *Teoretické aspekty sebeobrany dětí a mládeže v kontextu vědního oboru kinantropologie*

Oponent prof. PhDr. Josef Oborný, PhD.
Pracoviště Fakulta telesnej výchovy a športu UK, Bratislava

Text posudku

Obsahové a logické aspekty habilitační práce

Pohled na obsah habilitační práce nasvědčuje tomu, že její struktura má zřetelnou logiku, která se opírá o přesvědčení autora, PhDr. M. Víta, o nedostatečné podpoře výuky úpolů v základních a středních školách a o společenském nepochopení významu bojových sportů pro život a bezpečnost člověka, pro jeho dokonalejší sebeobranu. Obdobnou zkušenost má, mimo jiné, i moje externí doktorandka jako učitelka základní školy a současně cvičitelka aikido.¹

Práce jako celek je svým způsobem netypická. Její polovinu totiž tvoří publikované práce autora, někdy i ve spoluautorství. Takovéto texty se oponují nelehce, neboť již byly recenzovány. Protože obsah 9. kapitoly je pro habilitační práci rozhodující, v ní se především řeší problém sebeobrany, vyslovuji důvěru v původní recenzenty jednotlivých částí této kapitoly. Autor zachoval všechny zásady „citační etiky“ a jiné zásady tvorby habilitační práce. Z tohoto hlediska strukturu habilitační práce lze akceptovat, pokud tomu nebrání vnitřní předpis FSpS MU pro habilitační řízení.

Cíl práce, tak jak je formulovaný (8) považuji za správný, ale nemohu naprosto odpovědně posoudit, zda je vyčerpávajícím způsobem splněný. Nedokáži totiž posoudit, jak má vypadat „systematický přehled poznatků o teoretických základech výuky sebeobrany dětí a mládeže v tělesné výchově“. Důvěřuji však slovům autora o realizaci cíle, které vyslovil v Závěru. Ovšem hypotéza o spojitosti výuky sebeobrany a skutečnosti, že „i česká společnost bude v blízké budoucnosti čelit novým bezpečnostním výzvám“ (159) se mi jeví velmi odvážná.

Metodologie celé habilitační práce je adekvátní cíli a dizajnu výzkumu, v němž dominuje kvalitativní aspekt výzkumu. Ale metodologicky cenné jsou také již dříve publikované práce, na jejichž metodologii nelze již nic změnit, ale lze ji dále rozracovat.

Úvod habilitační práce se mi jeví poněkud osobní, ale i tak to považuji za jednu z cest jako se dovědět více informací o autorovi i o samotné práci.

Logika kapitol je jedna věc a obsah kapitol je věc druhá. V této souvislosti, podle mého názoru, je třeba poukázat na encyklopedický charakter některých podkapitol, jakož i celé kapitoly 2. „Sebeobrana dětí a mládeže...“. Nebo i v kapitole 3. „Sebeobrana a

¹ Habilitační práce mě zaujala i s jiného hlediska. S některými problémy jsem v minulosti již pracoval. Například s tématem viktimizace dětí jsem se v minulosti zabýval, ale v jiných souvislostech jak to činí autor habilitační práce a pochopitelně také na nižší kvalitativní úrovni. V roce 2004 bylo pod mým vedením obhájeno téma „Mládež jako oběť a pachatel kriminality“, diplomová práce (autorka Martina Morárová).

kriminální vědy“, v níž autor zamýšlí zabývat se „definicí a operacionalizací“ celkem deseti významných a složitých pojmů, ale pouze na pěti stranách. Jde to vůbec uskutečnit v zamýšleném duchu na tak malé ploše? Z hlediska logické konzistence celé práce je tato kapitola svým obsahem spjata se sebeobranou pouze explicitně, zprostředkovaně. Jako laik vyslovuji nesmělý otazník nad pojmem „kriminální politika“ (23).

Patří se však také připomenout, že některým problémům, které byly rozpracovány pouze slovníkově se autor věnuje v kapitole 9. „Vybrané publikace k problematice sebeobrany dětí a mládeže“.

Mám za to, že pro všechny bojové sporty je typický jejich spirituální rozměr. („Sebeobrana nemá být pouze tělesným cvičením.“, 134) Pro celou práci je proto aktuální otázka o zastoupení „spirituálního“ aspektu v lidském pohybu a specificky ve výuce sebeobrany a bojových sportů dětí a mládeže v ČR. Nejsem si jistý, že kulturní genius loci občanů ČR je tomuto druhu spirituality nakloněn zcela přirozeně a příznivě.

Jako oponent chci ocenit autorův důraz na formativní, výchovné a kompenzační cíle výuky sebeobrany (66-68). Zejména mě oslovily nové „pohybové vzorce pohybového režimu“. V této souvislosti zamýšlím rozpracovat pojem „tělesný kvocient“ (TK, BQ), nikoli (jen) v kinantropologickém smyslu a zajímal by mě názor PhDr. Víta na tento pojem.

V hygienických cílech výuky sebeobrany osobně postrádám psychohygienické cíle, ale uvědomuji si, že je to věc názoru a přístupu k věci. Ve všech pasážích o emocionálních prožitcích, především na s. 99, se nabízí zmínka o emocionálním kvocientu člověka (EQ). V pojetí autora habilitační práce má tento EQ velmi blízko k morálnímu kvocientu („charakter svěřenců“), o kterém v pracích některých autorů současnosti občas čteme. Nejsem příliš nakloněn k souhlasu s postojem autora, že „Typickým příkladem zneužití úpolů je jednání některých hráčů NHL ...“ (144), i když s následujícím komentářem souhlasím.

Formální hledisko hodnocení habilitační práce

Jazyk habilitační práce je profesionálně vyspělý, velmi dobře se čte a je bez „kataklizmatických“ formálních nedostatků (příklad „hroby“, 24 – hrozby?). Osobně bych jinak přeložil název Ruské státní univerzity *fyzické* kultury ... dále podotýkám, že na čitatele nepůsobí dobře formátování některých pasáží v kapitolách 1 až 8 (jiný odstín v barvě písma toho výtisku práce, kterou jsem měl k dispozici – viz s. 31-32 a jinde). Poněkud neobvyklá je také dlouhá citace vlastní dizertace. Přeci jen, habilitační práce je vyšší „level“ než práce dizertační. Některé myšlenky kapitoly 9. (Vybrané publikace...) se celkem nutně a přirozeně objevily již v kapitolách 1 – 8. Citovaný autor „Bártik“ je zřejmě uveden v nepřesném znění (v textu i v Literatuře). Na s. 138 a 139 jsou téměř identické odstavce.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Odpovídá spiritualita bojových sportů, které mají původ v jiném historickém, etnickém a kulturním prostředí, mentalitě původních národů a občanů ČR?
2. Pro jaký věk dítěte považuje autor habilitační práce jako relevantní pojem sebeobrana²?
3. Prosím podrobněji vysvětlit kontextový význam pojmu „ostrakismus“, který byl použit na s. 42. Samozřejmě, tento pojem poznám, ale v jiných souvislostech.

² Reaguji tím na pasáž posledního odstavce s. 26, kde se hovoří také o „nulovém“ věku jedince.

4. Jaký má autor habilitační práce názor na vztah filosofie a sebeobrany (117-118)? Je možno mezi řádky číst náznak myšlenek „filosofie nenásilí“?

Závěr

Habilitační práce PhDr. Michala Víta, Ph.D. „*Teoretické aspekty sebeobrany dětí a mládeže v kontextu vědního oboru kinantropologie*“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Kinantropologie.

V Bratislavě, dne 14. dubna 2015

prof. PhDr. Josef Oborný, PhD.